

281/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet

a villamosenergia-rendszer jelentős zavara és a villamosenergia-ellátási válsághelyzet esetén szükséges intézkedésekről

A villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény (a továbbiakban: VET) 4. §-ának *m*) pontjában kapott felhatalmazás alapján - figyelemmel a 107. § (2) bekezdésében foglaltakra is - a Kormány a következőket rendeli el:

Értelmező rendelkezések

1. § E rendelet alkalmazásában:

1. *villamosenergia-rendszer jelentős zavara*: a VET 107. §-ának (1) bekezdése alapján a villamosenergia-ellátási szabályzatokban meghatározott esemény (a továbbiakban: jelentős zavar);

2. *villamosenergia-ellátási válsághelyzet veszélye*: e rendelet 16. §-ának (1) és 17. §-ának (1) bekezdésében meghatározott esemény (a továbbiakban: válsághelyzet veszélye);

3. *villamosenergia-ellátási válsághelyzet*: a VET 108. §-ának (1) bekezdésében meghatározott esemény (a továbbiakban: válsághelyzet);

4. *villamosenergia-krízis*: a jelentős zavar, a válsághelyzet veszélye, valamint a válsághelyzet;

5. *erőművi tartalék*: a rendszerirányítási tevékenység engedélyese által a központi wattos teljesítmény szabályozása keretében percenként figyelt tartalék kategóriák közül a maximális, időkorlát nélküli forgótartaléknak és az összes indítható gép maximális szabályozási teljesítmény határának az összege, az import villamos teljesítmény figyelembevételével;

6. *rotációs kikapcsolás elve*: a villamosenergia-fogyasztók különböző csoportjainak különböző időben, az egyenlő elbánás elvén és az indokolatlan megkülönböztetés tilalmának elvén történő kikapcsolása a villamos energia forrásoldal és a fogyasztás egyensúlyának megőrzése céljából;

7. *Rotációs Kikapcsolási Rend (a továbbiakban: RKR)*: a villamosenergia-fogyasztók különböző csoportjainak a villamos energia forrásoldal és a fogyasztás egyensúlyának megőrzése céljából a villamosenergia-hiánnyal arányos kikapcsolását és a kikapcsolásának gyakoriságát, fokozatait meghatározó eljárás;

8. *védett fogyasztó*: villamos energia krízis esetén a társadalom működéséhez szükséges alapvető fontosságú fogyasztók - ideértve a létfontosságú fogyasztókat is - e tevékenységi körük tekintetében, melyeknek villamosenergia-ellátását a krízis esetén lehetőség szerint legtovább kell biztosítani, így különösen

a) a nagyobb térség ellátása szempontjából jelentős kapacitású, alapvető élelmiszer- és ivóvíz-előállítók és -tárolók, valamint hulladékkezelő létesítmények,

b) a honvédelmi szempontból kijelölt fogyasztók;

9. *létfontosságú fogyasztó*: a védett fogyasztók kategóriáján belül az *1. számú mellékletben* felsorolt fogyasztók az ott meghatározott tevékenységi körük tekintetében.

Általános szabályok

2. § (1) A Magyar Energia Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) az e rendelet alapján hozott határozatait azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja.

(2) Az e rendeletben előírtak teljesítése nem mentesíti az érintetteket attól, hogy a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvényben és az egyéb vonatkozó jogszabályokban, valamint az azokon alapuló egyéb hatósági határozatokban előírt kötelezettségeiknek eleget tegyenek.

3. § (1) A rendszerirányítási tevékenység engedélyesének feladata a jelentős zavar megelőzése, illetve a következményeinek csökkentése és az elhárítás irányítása.

(2) Válsághelyzet veszélye esetén a védekezés irányítása a rendszerirányítási tevékenység engedélyesének feladata.

(3) Válsághelyzetben a védekezés irányítása a Kormány feladata.

(4) Az engedélyeseknek fel kell készülniük a villamos-energia krízis (a továbbiakban: krízis) elleni védekezésre.

(5) A krízis megelőzését és az ellene való védekezést a rendszerirányítási tevékenység engedélyesének, illetve a hatóságoknak elsősorban piacsabályozó eszközökkel kell biztosítaniuk a villamosenergia-ellátási szabályzatok előírásainak betartása révén.

(6) A VET 51. §-a szerinti tevékenységek engedélyesei és az illetékes államigazgatási szervek feladata a társadalmat, a fogyasztókat idejében felkészíteni a krízisre, tájékoztatással, takarékosági felhívásokkal, amelyek célja a megelőzés és az esetlegesen bekövetkező kár mérséklése.

4. § (1) Krízis esetén úgy kell eljárni, hogy a védett fogyasztók, ezen belül pedig a létfontosságú fogyasztók villamosenergia-ellátása lehetőség szerint a legtovább biztosított legyen, továbbá üzemzavar esetén ellátásuk helyreállítása elsőbbséget élvezzen.

(2) Krízis esetén fogyasztók között nem tehető különbség abból a szempontból, hogy feljogosított fogyasztónak, vagy közüzemi fogyasztónak minősülnek-e.

5. § (1) A fogyasztói kikapcsolásokra csak a legszükségesebb mértékben és időtartamra hozható intézkedés úgy, hogy társadalmi szinten minél kisebb kár következzen be, és ugyanakkor ne okozzon aránytalan terhet egyes rendszerhasználóknak.

(2) E rendelet szerinti villamosenergia-fogyasztói kikapcsolások akkor alkalmazhatók, ha a közvetlenül fenyegető krízis piacsabályozó eszközökkel vagy a már bekövetkezett krízis az ellátási szabályzatokban előírt eszközökkel nem hárítható el.

A krízis megelőzésére, enyhítésére szolgáló általános intézkedések

6. § (1) A rendszerirányítási tevékenység engedélyesének Krízis Munkabizottságot (a továbbiakban: KM) kell létrehoznia. A KM feladata a krízis megelőzésére szolgáló intézkedések előkészítése, a krízis idején teendő intézkedések előkészítése, valamint javaslattétel a Kormánynak és a Hivatalnak az ezen időszakban a hatáskörükbe tartozó teendőkre.

(2) A KM elnöke a rendszerirányítási tevékenység engedélyesének vezetője (vagy megbízásából a helyettese), tagjai a termelői engedélyesek, az elosztók és az 5%-nál nagyobb éves villamosenergia-ipari forgalommal rendelkező villamos energia kereskedők 2-2 képviselője (meghatározott időtartamban, rotációs rendben), valamint az átviteli hálózati engedélyes, közüzemi nagykereskedő és az atomerőmű képviselője. A Gazdasági és Közlekedési Minisztériumot (a továbbiakban: minisztérium), a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságot, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumot és a Hivatalt a KM üléseiről előzetesen értesíteni kell. A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, a minisztérium és a Hivatal képviselője jogosult az üléseken jelen lenni, a KM-től, az abban résztvevőktől tájékoztatást kérni. A KM elnöke az ülésre eseti jelleggel más szerv képviselőjét is meghívhatja. A KM maga határozza meg ügyrendjét, szervezetét (esetleges albizottságait), az ülésein részt vevő állandó meghívottak körét. Az ülések időpontját az elnök határozza meg.

(3) A KM alapvető feladata a krízis előtt és ideje alatt teendő intézkedések előkészítése, így többek között

a) a Hivatal részére véleményezni, hogy a villamosenergia-ellátási szabályzatok a krízis elkerülésére, illetve enyhítésére megfelelő műszaki és gazdasági előírásokat tartalmaznak-e;

b) javaslattétel a termelők feladatainak meghatározására, ha a VET 5. §-ának *a)* 4. pontja alapján kiadott miniszteri rendeletben meghatározott erőművi biztonsági tüzelőanyag-készlet bármilyen okból a rendeletben meghatározott mérték alá csökken, vagy ha országos szinten a tüzelőanyag-készlet olyan mértékben csökken, hogy veszélybe kerülhet a villamosenergia-ellátás folyamatossága;

c) javaslattétel a rendszerirányítási tevékenység engedélyese és az elosztó- és átviteli hálózati engedélyesek feladatainak meghatározására - a fogyasztói villamosenergia-terhelés csökkentés érdekében a fogyasztói kikapcsolások megelőzése, valamint a kikapcsolások előkészítése terén;

d) információs rendszer előkészítése az állami szervek, a rendszerhasználók és a társadalmi tájékoztatás részére;

e) a szerződések teljesítésének, a villamos energia szervezett piacán folyó tranzakciók végrehajtásának a válsághelyzeti állapot megszüntetéséig történő felfüggesztése rendjének kialakítása;

f) a kényszerhelyzetben értékesítő kereskedő meghatározása;

g) a hosszan tartó (egy hetet meghaladó) hálózati zavarra való felkészülés;

h) véleményezi a 7. § (1) bekezdés *a)* pontjában előírt villamosenergia-ellátási krízistervet (a továbbiakban: krízisterv);

i) véleményezi az RKR-t.

(4) Krízis esetén a rendszerirányítási tevékenység engedélyese köteles olyan információs rendszert működtetni, amely képes felmérni a rendszerszintű tüzelőanyag és teljesítmény helyzetet és annak várható alakulását. Krízis esetén a rendszerszintű tüzelőanyag és teljesítmény helyzetről a gazdasági és közlekedési minisztert (a továbbiakban: miniszter) és a Hivatalt egyidejűleg folyamatosan tájékoztatni kell.

7. § (1) A rendszerirányítási tevékenység engedélyese kidolgozza:

- a) a krízistervet, amely a társadalom, a rendszerhasználók és az engedélyesek felkészítése érdekében tartalmazza
  - aa) az állami szervek, a társadalom, a rendszerhasználók és az engedélyesek tájékoztatásának módját és rendjét a lehetséges fogyasztói kikapcsolások előrejelzéséről (előrelátható krízis esetén a kikapcsolások előtt 48 órával, az időszersíttett előrejelzési tájékoztatót a kikapcsolások előtt 24 órával [olyan tényezők, mint a kiesések, az időjárás, a termelés figyelembevételével], illetve ennél rövidebb előreláthatóság esetén haladéktalanul),
  - ab) a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság értesítésének módját és rendjét előrelátható krízis esetén a kikapcsolások előtt 48 órával, az időszersíttett előrejelzési tájékoztatót a kikapcsolások előtt 24 órával, illetve ennél rövidebb előreláthatóság esetén haladéktalanul,
  - ac) a felhívás rendjét a villamosenergia-termelési és importajánlatok fokozására,
  - ad) a felhívás módját a villamos energiával való takarékosagra és annak jelentőségére,
  - ae) az elosztó- és átviteli hálózati engedélyesek és a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság értesítésének módját a fogyasztói kikapcsolásokról legalább 1 órával megelőzően,
  - af) a válsághelyzet veszélye I. és II. fokozata, valamint a válsághelyzet bevezetésének körülményeit,
  - ag) a hosszan tartó jelentős zavar esetén, illetve az azzal összefüggésben teendő intézkedéseket,
  - ah) az ország vagy országrész(ek) villamosenergia-ellátásában több napon át hiányt okozó vezeték üzemszünetek esetén az elosztó- és átviteli hálózati engedélyesek által teendő intézkedéseket,
  - ai) a fogyasztói terhelés csökkentés módját a villamos energia forrásoldal (termelés + import) és fogyasztás egyensúlyának megőrzése céljából,
  - aj) a krízis esetén felmerült, ahhoz kapcsolódó többletköltségek elszámolási rendjét,
  - ak) a válsághelyzet kihirdetése esetén kiadandó rendeletek tervezetét,
  - al) a válsághelyzet esetén követendő eljárási rend forgatókönyvét,
  - am) a válsághelyzeti szimulációs gyakorlatok rendjét;
- b) az elosztó- és átviteli hálózati engedélyesekkel együttműködve az RKR-t a 8. § és 9. § szerint.

(2) A rendszerirányítási tevékenység engedélyese a KM véleményével együtt beterjeszti a Hivatalnak a krízistervet és az RKR-t jóváhagyásra. Véleményeltérés esetén a kisebbségi vélemény is beterjesztendő.

8. § (1) A rendszerirányítási tevékenység engedélyesének - a krízis esetén szükséges és indokolt kikapcsolásoknak csak az indokolt fogyasztói kört érintő és indokolt időtartamú végrehajtása érdekében - az RKR-t az elosztó- és átviteli hálózati engedélyesekkel együttműködve kell összeállítania a *2. számú mellékletben* leírtak alapján.

(2) Az RKR-ben a rotációs kikapcsolás elvén a károk legkisebb mértékre történő csökkentésének érdekében az egyes ellátási területeken 3 órát meg nem haladó kikapcsolási fokozatokat kell képezni.

(3) Az RKR megalapozottsága érdekében az illetékes elosztó hálózati engedélyes, illetve az átviteli engedélyes a gazdálkodó szervezet fogyasztótól, valamint a költségvetési szerv fogyasztótól a korlátozással, kikapcsolással összefüggő adatokat kérhet. Az illetékes elosztó hálózati engedélyes és az átviteli engedélyes köteles gondoskodni az RKR készítése során birtokába jutott adatok, információk jogszerű kezeléséről.

(4) A feljogosított fogyasztókat és a közüzemi fogyasztókat azonosan kell kezelni az RKR összeállításánál.

9. § (1) Az RKR-t úgy kell tervezni, hogy a védett fogyasztókat ne érintse a villamosenergia-ellátás kikapcsolása a feladatuk teljesítéséhez szükséges ellátás mértékéig.

(2) A védett fogyasztók körét az 1. § 8. pontja figyelembevételével az illetékes megyei katasztrófavédelmi igazgatóság a területileg illetékes hivatásos önkormányzati tűzoltóság véleményének kikérése mellett (Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság és a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság) államigazgatási eljárás keretében állapítja meg. A fogyasztók védett, illetve létfontosságú fogyasztóként történő besorolására a elosztó- és átviteli hálózati engedélyes tesz javaslatot, de a megyei katasztrófavédelmi igazgatóság (Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság és a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság) hivatalból, valamint a fogyasztó kezdeményezésére is határozhat. A védett, illetve létfontosságú fogyasztók listáját az illetékes elosztó- és átviteli hálózati engedélyes naprakészen nyilvántartja.

(3) A megyei katasztrófavédelmi igazgatóság (Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság és a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság) és a fogyasztó közötti vitás kérdésekben

a) a védett, illetve létfontosságú fogyasztóként történő besorolás tárgyában a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság

b) egyéb RKR-rel összefüggő ügyben a Hivatal az államigazgatási eljárás szabályai szerint dönt.

(4) A védett, illetve létfontosságú fogyasztó kategóriába való besorolásnál nem lehet különbséget tenni a közüzemi és a feljogosított fogyasztók között.

10. § A krízis megelőzése, enyhítése céljából automatikus korlátozó és kikapcsoló berendezések beszerzése, felszerelése, üzemeltetése, karbantartása és ellenőrzése az elosztó- és átviteli hálózati engedélyes feladata, saját költségén, a rendszerirányítási tevékenység engedélyesének koordinálásában. A fogyasztó engedni, tűrni, és helyet

biztosítani köteles az őt érintő berendezés számára. Az elosztó- és átviteli hálózati engedélyes eljárása nem járhat a fogyasztó aránytalan sérelmével.

11. § (1) Az elosztó hálózati engedélyes saját területére lebontva kidolgozza a krízistervet a 7. § (1) bekezdés figyelembevételével.

(2) Az elosztó hálózati engedélyes a területén lévő, az RKR-ben megnevezett, kikapcsolásra kerülő fogyasztókról nyilvántartással rendelkezik. A fogyasztók, a hírközlő szervek, a megyei katasztrófavédelmi igazgatóság és a területileg illetékes hivatásos önkormányzati tűzoltóság (Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság és Fővárosi Tűzoltóparancsnokság) részére a területileg illetékes elosztó engedélyes, illetve az átviteli engedélyes megadja azt az információt, amit azok a kikapcsolásokkal kapcsolatban felkészülésükhöz szükségesnek ítélnék.

12. § Amennyiben bármely hatóság határozata alapján egy erőmű tartós termeléscsökkentése indokolt, és ennek következtében országos szinten veszélybe kerülhet a villamosenergia-ellátás folyamatossága (válsághelyzet veszélye vagy válsághelyzet alakul ki), akkor a villamosenergia-ellátás biztosítása érdekében e rendelet szerint kell eljárni.

13. § (1) A Hivatal a krízis megelőzése érdekében a villamos energia értékesítési ajánlatban foglalt árképlet szerinti árnövekedési kockázatról kérelemre előzetes szakvéleményt ad.

(2) A Hivatal a krízis megelőzése érdekében jogosult hatósági ellenőrzést végezni. Ennek keretében a rendszer egyensúly biztonságának védelmében vizsgálatot indíthat, ha valamely termelőnek módja van bármely piaci szegmensben lényegesen megemlíni az árakat, különösen, ha az

a) 5%-kal egy évben összesen 1440 féléórán, vagy

b) 15%-kal egy évben összesen 480 féléórán, vagy

c) 45%-kal egy évben összesen 160 féléórán

(vagy ezeknek megfelelő elszámolási időintervallumon) keresztül előfordul, az előző év hasonló időszakának áraihoz képest.

14. § (1) A Hivatal a VET 108. § (2) bekezdés *d)* pontja végrehajtásának előkészítése érdekében javaslatot készít a minisztérium részére a villamosenergia-ellátáshoz kapcsolódó, a hatósági és nem hatósági árak körébe tartozó valamennyi termék és szolgáltatás legmagasabb árára.

(2) Az atomerőmű Helyreállítási Tervet készít és rendszeresen időszerűsít egy esetleg fellépő teljes feszültségkiesést követő újrainduláshoz.

A jelentős zavar

15. § (1) Jelentős zavar esetén a rendszerirányítási tevékenység engedélyese köteles

a) a villamosenergia-ellátási szabályzatokkal összhangban álló utasításokat adni (az üzembiztonsági szolgáltatások és rendszertartálékok igénybevétele, nemzetközi kiegészítés kérése, export-import menetrend módosítása, villamos erőművek fokozott igénybevétele, feszültségcsökkentés stb.),

b) kezdeményezni az arra illetékes engedélyeseknél villamos energia többlettermelését és importját,

c) jelentést adni a miniszternek és a Hivatal elnökének;

d) a tömegkommunikáció útján tájékoztatást kezdeményezni a helyzetről és annak várható időtartamáról; egyúttal köteles önkéntes terheléscsökkentésre felkérni a fogyasztókat.

(2) A rendszerirányítási tevékenység engedélyese által a VET 107. §-ának (2) bekezdése alapján adott utasítások az egyenlő elbánás elvén és az indokolatlan megkülönböztetés tilalmán kell, hogy alapuljanak; az utasítások csak a szükséges és indokolt mértékig okozhatnak terheket a rendszerhasználóknak. A rendszerirányítási tevékenység engedélyese a jelentős zavar megszüntetése érdekében olyan utasításokat köteles adni, hogy azok végrehajtása során társadalmi-gazdasági szinten minél kisebb kár következzen be, és ne okozzanak aránytalan terhet egyes rendszerhasználóknak.

(3) A jelentős zavar esetén működő automatikus vagy elrendelhető fogyasztói kikapcsolásokat legfeljebb 6 órás időtartamra alkalmazhatja a rendszerirányítási tevékenység engedélyese, valamint az elosztó- és átviteli hálózati engedélyes. Ha a jelentős zavar folyamatosan a 6 órás időtartamot meghaladja, akkor a rendszerirányítási tevékenység engedélyese és az elosztó- és átviteli hálózati engedélyes a kikapcsolásokra az RKR-t köteles alkalmazni annak érdekében, hogy társadalmi szinten minél kisebb kár következzen be.

(4) A rendszerirányítási tevékenység engedélyese utasítás adásának módját a villamosenergia-ellátási szabályzatokban kell rögzíteni.

(5) A rendszerirányítási tevékenység engedélyese utasítása végrehajtásának technikai szabályait az üzemi szabályzatban kell rögzíteni.

(6) A rendszerirányítási tevékenység engedélyesi utasítások jogszerűségének és indokoltságának vizsgálatára, az utasítások végrehajtásának ellenőrzésére, a jogkövetkezmények alkalmazására a Hivatal jogosult.

(7) A Hivatal a rendszerirányítási tevékenység engedélyese utasításainak végrehajtását államigazgatási határozattal felfüggesztheti, korlátozhatja, megtilthatja.

(8) A jelentős zavarból fakadó terhek viselésére a polgári jog szabályai az irányadók.

(9) A jelentős zavar időszaka alatt hálózatra adott és igénybe vett villamos energia elszámolását a rendszerirányítási tevékenység engedélyese végzi. Az elszámolás során az eredeti megállapodásokban, illetve a zavar elhárításához igénybe vett forrásokra vonatkozó megállapodásokban szereplő árakat kell figyelembe venni.

A válsághelyzet veszélye

16. § (1) A válsághelyzet veszélye I. fokozatának minősül, ha

a) a villamos energia folyamatos ellátását veszélyeztető olyan tartós erőművi és import teljesítményhiány jelentkezik, amikor a villamosenergia-rendszer erőművi tartaléka 10%-ra csökken; vagy

b) országos szinten a tüzelőanyag-készlet olyan mértékben csökken, hogy a villamosenergia-ellátás folyamatossága 3 napon belül veszélybe kerülhet a villamos energia forrásoldal és a fogyasztás egyensúlyának hiánya miatt.

(2) A válsághelyzet veszélye I. fokozata esetén a rendszerirányítási tevékenység engedélyese köteles

a) a meglévő magánjogi szerződések keretein belül a piacgazdasággal és a villamosenergia-ellátási szabályzatokkal összhangban álló intézkedéseket kezdeményezni;

b) kezdeményezni az arra illetékes villamosenergia-ipari engedélyeseknél a többletvillamosenergia-termelést és a többletimport ajánlatkérését;

c) kezdeményezni a saját hatáskörben történő, a közüzemi nagykereskedő, közüzemi szolgáltató, termelő, kereskedő és fogyasztó közötti szerződéseken alapuló terhelésszabályozást, terheléscsökkentést; és

d) jelentést adni a miniszternek és a Hivatal elnökének.

17. § (1) A válsághelyzet veszélye II. fokozatának minősül, ha

a) a villamos energia folyamatos ellátását veszélyeztető olyan tartós erőművi és import teljesítményhiány jelentkezik, amikor a villamosenergia-rendszer erőművi tartaléka 7%-ra csökken, vagy

b) országos szinten a tüzelőanyag-készlet olyan mértékben csökken, hogy a villamosenergia-ellátás folyamatossága 2 napon belül veszélybe kerülhet a villamos energia forrásoldal és a fogyasztás egyensúlyának hiánya miatt.

(2) A válsághelyzet veszélye II. fokozata esetén a rendszerirányítási tevékenység engedélyese köteles

a) a meglévő polgári jogi szerződések keretein belül - az illetékes villamosenergia-ipari engedélyesek bevonásával - a piacgazdasággal és a villamosenergia-ellátási szabályzatokkal összhangban álló intézkedéseket kezdeményezni (az üzembiztonsági szolgáltatások és rendszertartalékok igénybevétele, nemzetközi kisegítés kérése, export-import menetrend módosítása, villamos erőművek fokozott igénybevétele, feszültségcsökkentés stb.) és megkísérelni a hiány megszüntetését;

b) utasítást adni az elosztó üzemiirányító központoknak az esetleges RKR alkalmazás előkészítésére;

c) jelentést adni a miniszternek és a Hivatal elnökének;

d) a hírközlő szerveken keresztül ismertetni a helyzetet és a várható időtartamát a társadalommal; egyúttal köteles önkéntes terheléscsökkentésre felkérni a fogyasztókat és felhívni a figyelmüket a várható következményekre, ha az erőfeszítések nem járnak eredménnyel;

e) a villamos energia szervezett piacán folyó tranzakciók végrehajtását a válsághelyzeti állapot megszűntetéséig felfüggeszteni.

A válsághelyzet

18. § (1) Válsághelyzetet válthat ki különösen:

a) a jelentős zavar 30 napon belül három alkalommal történő bekövetkezése,

b) a villamos energia folyamatos ellátását veszélyeztető olyan tartós erőművi és import teljesítményhiány, amikor a villamosenergia-rendszer erőművi tartaléka 3%-ra csökken, vagy

c) országos szinten a tüzelőanyag-készlet olyan mértékben csökken, hogy a villamosenergia-ellátás folyamatossága közvetlen veszélybe kerülhet a villamos energia forrásoldal és a fogyasztás egyensúlyának hiánya miatt.

(2) A rendszerirányítási tevékenység engedélyese azon eseményeket, amelyek válsághelyzetet válthatnak ki, jelenti a miniszternek és a Hivatal elnökének. Közli továbbá a válsághelyzet várható időtartamát, a várható

következményeket, a helyreállítás érdekében tett intézkedéseket, azok várható hatását. Mindezekről a miniszter köteles a Kormányt haladéktalanul tájékoztatni.

19. § (1) A Kormány a VET 108. §-ának (1) bekezdésében meghatározott válsághelyzet bekövetkezése esetén jogosult a válsághelyzeti intézkedések bevezetését rendeletben előírni.

(2) Halasztást nem tűrő esetben a Kormány rendelete a közszolgálati (országos, területi és helyi) műsorszórási médiumok útján is kihirdethető (rendkívüli kihirdetés), és a nap meghatározott időpontjától hatályba helyezhető. Az így kihirdetett rendeletet a Magyar Közlöny legközelebbi számában közzé kell tenni.

(3) A rendkívüli kihirdetéssel közzétett rendeletet a kihirdetés napján vagy az azt követő napon megjelenő országos és helyi napilapokban közzé kell tenni.

(4) A 30 napot meghaladó válsághelyzetről a Kormány tájékoztatást ad az Országgyűlésnek.

20. § (1) A válsághelyzeti intézkedéseket kihirdető rendeletben a Kormány terheléscsökkentésre szólítja fel a fogyasztókat a társadalom zavartalan működésének megőrzése érdekében.

(2) A válsághelyzet idejére a Kormány a tüzelőanyagokkal való fokozott takarékoság céljából az egyes tüzelőanyagok felhasználásának csökkentését, tilalmát vagy más tüzelőanyagok felhasználását, vásárlását írhatja elő a villamos energia termelői engedélyesek, valamint a kiserőművek részére a fogyasztók kikapcsolásának elkerülése vagy csökkentése érdekében.

(3) A Kormány a megtett korlátozó intézkedésekről haladéktalanul tájékoztatja az Európai Bizottságot és a tagállamokat.

21. § (1) Válsághelyzet esetén a rendszerirányítási tevékenység engedélyese elrendelheti az elosztó- és átviteli hálózati engedélyeseknek a hiány nagyságától függően a fogyasztói terhelés csökkentését az előkészített RKR útján, annak érdekében, hogy a társadalom a legkisebb veszteséget szenvedje el, és a villamosenergia-rendszer összeomlását elkerüljék az akaratlan kikapcsolódások miatt. Az alkalmazandó kikapcsolási fokozatot a rendszerirányítási tevékenység engedélyese határozza meg a teljesítmény-egyensúly biztosítása érdekében. A szükségessé váló kikapcsolásokat és visszakapcsolásokat az elosztó- és átviteli hálózati engedélyes végzi el, figyelembe véve a rendszerirányítási tevékenység engedélyesének utasításait és a kapcsolat helyén fennálló aktuális üzemiállapotot.

(2) Amennyiben az RKR-ben az előkészített teljesítménynél több fogyasztói kikapcsolásra van szükség, akkor azt a létfontosságú fogyasztók lehetőség szerinti legnagyobb mértékű kivételével kell megvalósítani.

(3) A válsághelyzet esetén a rendszerirányítási tevékenység engedélyese köteles olyan információs rendszert működtetni, amely képes felmérni a rendszerszintű tüzelőanyag- és teljesítményhelyzetet és várható alakulását, és erről a minisztert és a Hivatalt egyidejűleg folyamatosan tájékoztatni.

22. § Válsághelyzet esetén, ha e rendelet vagy más jogszabály eltérően nem rendelkezik, a rendszerirányítási tevékenység engedélyese és a Hivatal a jelentős zavar kezelésének szabályai szerint jár el.

23. § (1) A válsághelyzet megszűnése esetén a rendszerirányítási tevékenység engedélyese utasítást ad az átviteli hálózati engedélyes Központi Diszpécser Szolgálatának, valamint az elosztó hálózati engedélyes üzemirányító központjának a fogyasztói visszakapcsolásokra, illetőleg erről jelentést ad a miniszternek és a Hivatal elnökének.

(2) A válsághelyzet megszűnése esetén Kormány a válsághelyzetben hozott intézkedéseit hatályon kívül helyezi.

Jogkövetkezmények

24. § (1) E rendeletben előírt kötelezettségek megszegése esetén a Hivatal a VET 51. §-a szerinti tevékenységek engedélyeseivel, valamint a kiserőművek üzemeltetőivel szemben a VET 67. §-ában, illetve a VET egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 180/2002. (VIII. 23.) Korm. rendelet 79. §-ában foglalt jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

(2) Abban az esetben, ha a Hivatal felügyeleti jogkörébe tartozó, a VET 51. §-a szerinti tevékenységek engedélyesein kívüli rendszerhasználó jogellenes magatartást követ el, vele szemben az egyes szabálysértésekről szóló külön jogszabály rendelkezései szerint kell eljárni.

Átmeneti és hatályba léptető rendelkezések

25. § (1) Ez a rendelet - az (5) bekezdésben foglalt kivétellel - 2003. január 1-jén lép hatályba, egyidejűleg hatályát veszti a villamosenergia-szállítás és -szolgáltatás korlátozásáról és szüneteltetéséről szóló 95/1995. (VIII. 24.) Korm. rendelet (R.) 1. §-a, 2. § (1) és (4) bekezdései, 3. § (1) és (4) bekezdései, 6-7. §-ai és a 2. számú melléklete. Az R. 1. számú melléklete alapján készített Korlátozási Sorrendet az RKR-nek a Hivatal által történő jóváhagyásáig alkalmazni kell. A Hivatal az RKR jóváhagyásáig a Korlátozási Sorrendet nem módosíthatja.

(2) A KM-ot a rendszerirányítási tevékenység engedélyesének e rendelet hatálybalépésétől számított 2 hónapon belül kell létrehozni.

(3) A krízistervet és az RKR-t először e rendelet hatálybalépésétől számított 9 hónapon belül kell elkészíteni, és a Hivatalhoz benyújtani jóváhagyásra. A jóváhagyást követően háromévenként - az adott év május 31. napjáig - a rendszerirányítási tevékenység engedélyese köteles benyújtani a Hivatalhoz a KM javaslatának figyelembevételével készített RKR-t jóváhagyásra.

(4) A fogyasztók védett, illetve létfontosságú fogyasztóként történő besorolására először az átviteli- és elosztó hálózati engedélyeseknek e rendelet hatálybalépésétől számított 60 napon belül kell javaslatot készíteniük, melyet az 1991. évi XX. törvény 65. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a fővárosi, a megyei és megyei jogú városi önkormányzat közgyűlése - első alkalommal e rendelet hatálybalépésétől számított 150. napig - véleményez. A besorolásról az illetékes megyei katasztrófavédelmi igazgatóság (Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság és a Fővárosi Tűzoltóparancsnokság) 60 napon belül dönt, melyet a Hivatal részére - első alkalommal e rendelet hatálybalépését követő 270. napig - jóváhagyásra megküld.

(5) E rendelet 20. §-ának (3) bekezdése a Magyar Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján lép hatályba.

26. § Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a Megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban az Európai Parlament és a Tanács a villamos energia belső piacának közös szabályairól szóló 96/92/EK irányelvének 23. Cikkével összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.

1. számú melléklet a 281/2002. (XII. 21.) Korm. rendelethez

Létfontosságú fogyasztók

- Szénbányák a nem nélkülözhető teljesítmény mértékéig
- Közforgalmi repülőterek, valamint repülésirányító és repülésbiztonsági berendezések
- Vasúti vontatás
- Országos és térségi gázfogadó állomások, fontosabb gáztárolók, nyomásfokozók, kompresszorok
- A VET hatálya alá tartozó termelők, elosztó- és átviteli hálózati engedélyesek, valamint a rendszerirányító, a villamosenergia-ellátási tevékenységük körében és mértékéig
- Nagyobb térséget ellátó (regionális és városi) víztermelők, szállítók és szennyvíztisztítók
- Életmentő, illetőleg fekvőbeteg-ellátó egészségügyi intézmények az egészségügyi hatóságokkal, fenntartókkal történő konzultáció alapján
- Fontosabb hírközlési szolgáltatások nyújtásához szükséges berendezések, kivéve, ha rendelkeznek a hálózattól független önálló villamosenergia-ellátó berendezéssel
- Olajfinomító, létfontosságú olajszivattyú állomások
- Katasztrófavédelmi irányító központok
- Az alapvető élelmiszer előállítását biztosító fogyasztók.

2. számú melléklet a 281/2002. (XII. 21.) Korm. rendelethez

A Rotációs Kikapcsolási Rend készítésének rendje

A Rotációs Kikapcsolási Rend (RKR) tervezésének célja, hogy a fogyasztók az egyenlő elbánás elvén és az indokolatlan megkülönböztetés tilalmának elvén kerüljenek kikapcsolásra, és a terhelést fokozatokba sorolja az előre meghatározott teljesítménykontingensek szerint, alábbi szempontok figyelembevételével:

- a kikapcsolásra nem lehet kijelölni védett fogyasztót,
- az RKR-be mind közüzemi, mind feljogosított fogyasztó felvehető,
- a kikapcsolás által veszélyhelyzetet (tűz, robbanás, baleset stb.) teremtő esetben a fogyasztót előre írásban tájékoztatni kell a válsághelyzetben sorra kerülő kikapcsolásról,
- az egyes fogyasztóknál felvett teljesítményadatok a mindenkori szerződött teljesítmények, illetve vonalanként a vonali terhelés éves csúcsidei maximuma,
- a fogyasztók terhelésének évszakonkénti alakulása,
- a saját használatú erőművel rendelkező fogyasztók speciális helyzete a hőigényre való tekintettel.

A tervezés adatszükséglete:

Az RKR tervezéséhez különösen a következő adatok szükségesek:

- a védett fogyasztók nélküli fogyasztói terhelés hálózati engedélyesenként,
- egyedileg kikapcsolásra kerülő fogyasztóknál:
  - = az azonosításhoz szükséges adatok,
  - = a fogyasztó tényleges teljesítménye csúcsidőben,
- vonali fogyasztóknál:
  - = a vonal terhelési adatai csúcsidőben,
  - = a vonal fontosabb fogyasztói és az érintett fogyasztók száma, típusa.

Az RKR elkészítése:

- az átviteli- és elosztó hálózati engedélyesek megadják a rendszerirányítási tevékenység engedélyesének a védett fogyasztók kivételével a fogyasztói terhelést,
- a rendszerirányítási tevékenység engedélyese a védett fogyasztók kivételével az országos fogyasztói terhelést földrajzilag 18, hozzávetőlegesen egyforma terhelési csoportra osztja az elosztói engedélyesekkel együttműködve,
  - a terhelési csoportokat lehetőleg a hálózat üzemeltetők normál üzeméhez és határaihoz kell igazítani,
  - az egyes terhelési csoportokat egyenként meg kell jelölni (pl. A, B, C stb.),
  - a rendszerirányítási tevékenység engedélyese 18 kikapcsolási fokozatba sorolt és megjelölt terhelési csoportokat az elosztó- és átviteli hálózati engedélyesekkel egyeztetve szétosztja,
    - 3 órás kikapcsolási idő alapján az 1. fokozatban csak egy terhelési csoport kerül kikapcsolására, a 2. fokozatban kettő, a 3. fokozatban három és így tovább, míg a 18. fokozatban mind a tizennyolc csoport, ezért a 9. fokozattól 3 óránál hosszabb idejű kikapcsolásra sor kerülhet,
    - a terhelési csoportok kikapcsolását a hálózat üzemeltetőinek kikapcsolásra elő kell készíteni a rendszerirányítási tevékenység engedélyesétől kapott értesítés után,
    - az átviteli- és elosztó hálózati engedélyes a fokozatonkénti kikapcsolási teljesítményeket a középfeszültségű vonalak terhelései és 400 kW-nál nagyobb lekötött teljesítményű fogyasztók között oszthatja fel,
    - a középfeszültségű leágazások kikapcsolása a téli országos mérési nap országos csúcsidei értékének megfelelően veendő figyelembe,
    - az egyes fogyasztóknál felvett teljesítményadatok a mindenkori szerződött teljesítmények,
    - kikapcsolásra felvett középfeszültségű leágazásokon védett fogyasztó nem lehet megfelelő hálózatfejlesztés eredményeképpen 2015. év után.

Az RKR elfogadása

A rendszerirányítási tevékenység engedélyese által elkészített RKR a Krízis Munkabizottság (KM) véleményezése után a Hivatal jóváhagyásával végleges tervvé válik, és erről a rendszerirányítási tevékenység engedélyese az érintetteket értesíti.

Az RKR adatainak módosítása:

- Az RKR adatainak módosítását el kell végezni, ha
- jogszabály azt előírja,
  - védett fogyasztóknál változás következett be,
  - a nem védett fogyasztók terhelésében olyan változás következett be, mely egy terhelési csoport teljesítményét lényegesen megváltoztatja,
    - új táppontot helyeztek üzembe, illetve, ha a középfeszültségű vonalakat átcsoportosították.

Az RKR módosítást a Hivatal hagyja jóvá.

A módosításokat a villamosenergia-ipari engedélyesek kötelesek átvezetni a saját nyilvántartásukban.